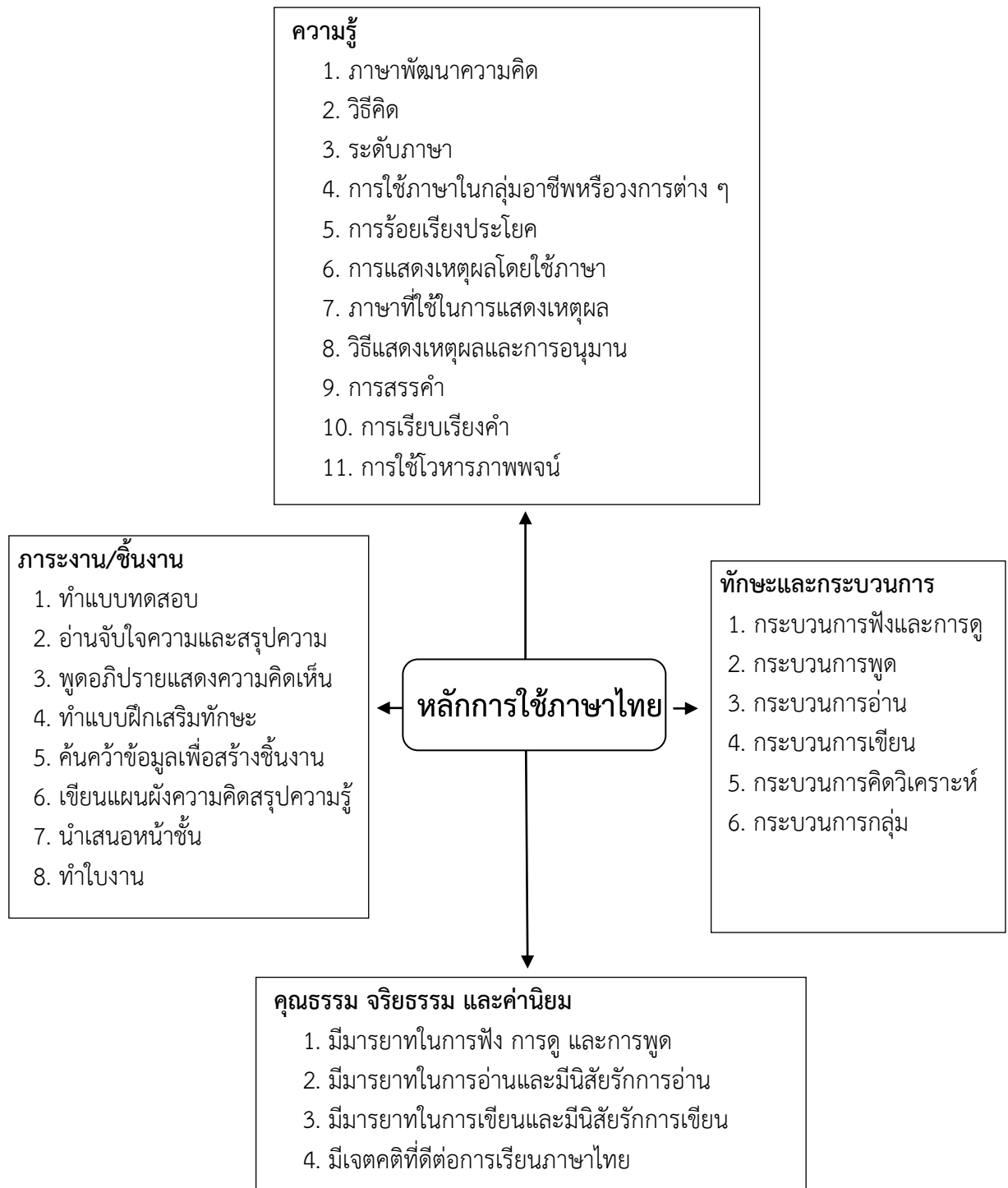

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟร์แมท
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด
วิชาภาษาไทย๕ (ท๓๓๑๐๑) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

นางสาวคณิศจิ เล็งวัน
ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอุบลรัตน์ราชกัญญาราชวิทยาลัย พัทลุง
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน
รายวิชา ท33101 ภาษาไทย5 ตอนที่ 1 หลักการใช้ภาษาไทย

เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

การวางแผนจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด

วิเคราะห์มาตรฐานและขอบข่ายการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ภาษากับการคิด
สาระสำคัญ	๑. การใช้ภาษาแสดงความคิดและพัฒนาความคิดได้อย่างมีเหตุผล ๒. การรู้จักวิธีคิดแบบต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้คิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
ลำดับแผนการจัดการเรียนรู้	๑. การใช้ภาษาพัฒนาความคิด ๒. วิธีคิด
กระบวนการเรียนรู้หลัก	วิธีการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แมท

กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการใช้ภาษาพัฒนาความคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด

<p>๘) Q๔:R // แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการ แสดงบทบาทสมมติ และจัดป้ายนิเทศ</p>		<p>๑) Q๑:R // นำอย่างน่าสนใจ นักเรียนอ่านคำประพันธ์ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการคิด</p>	
<p>๗) Q๔:L // รายงานผล นักเรียนรายงานผลการ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม</p>	<p>๔. การ ประยุกต์ใช้</p>	<p>๑. รูปธรรมนำ ทาง</p>	<p>๒) Q๑:L // ให้คิดความสำคัญ นักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับ การใช้ภาษาช่วยพัฒนา ความคิด</p>
<p>การใช้ภาษาพัฒนาความคิด</p>			
<p>๖) Q๓:R // ประดิษฐ์งานส่วนตน นักเรียนร่วมกันคิดจาก สถานการณ์ที่กำหนดให้</p>	<p>๓. การฝึก ปฏิบัติ</p>	<p>๒. การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ</p>	<p>๓) Q๒:R // ช่วยกันค้นคว้า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ ๑ ทิศทางการคิด และ กิจกรรมที่ ๒ การใช้ ความคิด</p>
<p>๕) Q๓:L // ทำงานตามแนวคิด นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ ๑.๑ ความสัมพันธ์ของ ภาษากับการคิด และแบบฝึกหัดที่ ๑.๒ การใช้ ภาษาแสดงความคิด</p>		<p>๔) Q๒:L // นำมาสรุปเป็นหลักการ นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง ทิศทางการคิด</p>	

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แมท

วิชา ภาษาไทย ๕ (ท๓๓๑๐๑)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด

เวลา ๕ ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการใช้ภาษาพัฒนาความคิด

เวลาเรียน ๒ ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวคณิงนิจ เส็งวัน

สาระสำคัญ

ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด การคิดในทางที่ดีจะก่อให้เกิดความสุขความเจริญ แต่การคิดในทางที่ไม่ดีจะนำไปสู่ความเดือดร้อน การใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดหรืออธิบายความคิด นอกจากจะช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจแล้ว ยังช่วยให้ผู้ใช้ภาษาได้มีโอกาสขัดเกลาความคิดของตนเองให้กระจ่างชัดและแหลมคมยิ่งขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้//ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน // ม. ๔-๖/๗ อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด บันทึกย่อ ความ และรายงาน

ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ // ม. ๔-๖/๑ อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของการคิดและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการแสดงความคิดได้
๒. บอกทิศทางในการคิด อุปสรรคของการคิด และเขียนกรอบแนวคิดได้
๓. ใช้ทักษะของภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สาระการเรียนรู้

๑. ภาษากับการคิด
๒. การใช้ภาษาพัฒนาความคิด

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
๔. รักความเป็นไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำอย่างน่าสนใจ

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด
 ๒. นักเรียนอ่านคำประพันธ์ แล้วร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นว่าภาษากับการคิดมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และภาษาสามารถช่วยพัฒนาความคิดได้หรือไม่ อย่างไร
ภาษาเปรียบเทียบกับกล้องส่องความคิด	ภาพน้ำจืดอาจเห็นได้เด่นใส
ถ้าเขียนพูดพูดเปื้อนเลอะเลือนไป	ก็น้ำใจฤจะแจ่มแอร่มฤทธิ์
เงาพระปรางค์วัดอรุณอรุณส่อง	ย่อมผิดผ่องกว่าเงาจากเตาอิฐ
ก็คำพูดนั้นเล่าเงาความคิด	เปรียบเหมือนพิศพัทธ์ระงิงกะโหลกทีก
- เราใช้ภาษาเป็นสื่อในการนำเสนอความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการคิดของผู้ใดมีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการใช้ภาษาก็จะพลอยถูกจำกัดไปด้วย ถ้าความสามารถในการใช้ภาษามีอยู่อย่างจำกัดแล้ว ความสามารถในการคิดก็就会被จำกัดลง อันเป็นผลต่อเนื่องเป็นปฏิกิริยาลูกโซ่

ขั้นที่ ๒ ให้คิดความสำคัญ

๓. ครูร่วมสนทนากับนักเรียนว่าภาษาสามารถช่วยพัฒนาความคิดได้หรือไม่ อย่างไร การคิดเป็นกระบวนการทำงานของจิตใจมนุษย์ในขณะที่พยายามหาคำตอบหรือทางออกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลที่เกิดจากกระบวนการคิด เรียกว่า ความคิด การใช้ภาษาในการนำเสนอความคิดจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ ความละเอียดรอบคอบ ความมีเหตุผลของบุคคลนั้น การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาจะต้องจัดระเบียบความคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน และมีความสมเหตุสมผล
- ภาษากับการคิดมีความสัมพันธ์กัน เพราะการแสดงความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ผู้อื่นเข้าใจ ต้องใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด
- การคิดต่างจากความคิด เพราะการคิดเป็นกระบวนการทำงานของจิตใจมนุษย์ในขณะที่พยายามหาคำตอบหรือหาทางออกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลที่ได้คือความคิด ความคิดคือผลของกระบวนการคิด

ขั้นที่ ๓ ช่วยกันค้นคว้า

๔. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ ๑ ทิศทางการคิด โดยอ่านสถานการณ์ในการคิด แล้ววิเคราะห์ว่าเป็นความคิดในทางวิเศษหรือหายนะ (รายละเอียดในใบกิจกรรมที่ ๑ ทิศทางการคิด)

๕. นักเรียนร่วมกันพูดสรุปเกี่ยวกับการใช้ภาษาแสดงออกซึ่งความคิด วิธีการพัฒนาการคิดให้เป็นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ แล้วบันทึกสาระสำคัญลงสมุด

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับบทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิดโดยยกสถานการณ์ที่แสดงถึงบทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิด เช่น การสนทนาแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การประชุม ฯลฯ และชี้ให้นักเรียนเห็นว่าภาษาเป็นสื่อในการพัฒนาความคิดให้กว้างขึ้นหรือเรียกว่าแตกยอดทางความคิด

๗. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ ๒ การใช้ความคิด โดยแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ (รายละเอียดในใบกิจกรรมที่ ๒)

ขั้นที่ ๔ นำมาสรุปเป็นหลักการ

๘. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องทิศทางการคิด แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคม

- ข่าวการทุจริตของข้าราชการ
- การนำเด็กทารกไปทิ้งถังขยะ
- การเสพยาเสพติดประเภทสีคูนร้อยของวัยรุ่น ฯลฯ

๙. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นในทางวิถนะและหายนะ ครูร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ขั้นที่ ๕ ทำงานตามแนวคิด

๑๐. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ ๑.๑ ความสัมพันธ์ของภาษากับการคิด ในแบบฝึกเสริมทักษะเล่ม ๑ ภาษากับการคิด

๑๑. นักเรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบในแบบฝึกหัดที่ ๑.๑ ความสัมพันธ์ของภาษากับการคิด ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ เพียงใด การใช้ภาษาสามารถสื่อสารความคิดไปยังผู้อ่านได้ชัดเจน แล้วปรับปรุงการเขียนตอบเพื่อให้สามารถสื่อสารความคิดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๑๒. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ ๑.๒ การใช้ภาษาแสดงความคิด ในแบบฝึกเสริมทักษะเล่ม ๑ ภาษากับการคิด แล้วร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปคำตอบ

ขั้นที่ ๖ ประดิษฐ์งานส่วนตน

๑๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน สมมตินักเรียนเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง ได้ร่วมกันเดินสำรวจสำนักสงฆ์วังสุขคติธรรม สันตินคร (เขาอกทะลุ) พบว่าเส้นทางเดินบนเขาอกทะลุซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดพัทลุงมีทัศนียภาพที่สวยงามให้นักเรียนช่วยกันเขียนบทสนทนาในประเด็นต่อไปนี้

- ก. เป้าหมายสำคัญในการสำรวจสำนักสงฆ์วังสุขคติธรรม สันตินคร (เขาอกทะลุ)
- ข. นำเสนอโครงการเพื่อสนับสนุนเป้าหมายของชมรม

ค. ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสำนักสงฆ์วังสุขคติธรรม
สันตินคร (เขากทะเล)

๑๕. นักเรียนช่วยกันพิจารณาตรวจทานความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไข
ผลงานให้สมบูรณ์

ขั้นที่ ๗ รายงานผล

๑๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้ครูและ
เพื่อนทราบ ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไข

๑๖. นักเรียนสรุปความรู้บันทึกลงสมุด

ขั้นที่ ๘ แลกเปลี่ยนประสบการณ์

๑๗. สุ่มตัวแทนนักเรียน ๒-๓ กลุ่ม นำเสนอผลการทำงานของกลุ่ม โดยการแสดง
บทบาทสมมติ กลุ่มที่เหลือนำผลงานแสดงบนป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๑๘. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด
๒. ใบความรู้เรื่องทิศทางการคิด
๓. กิจกรรมที่ ๑ ทิศทางการคิด
๔. กิจกรรมที่ ๒ การใช้ความคิด
๕. แบบฝึกหัดที่ ๑.๑ ความสัมพันธ์ของภาษากับการคิด
๖. แบบฝึกหัดที่ ๑.๒ การใช้ภาษาแสดงความคิด

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องภาษากับการคิด	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องภาษากับการคิด จำนวน ๒๐ ข้อ	ให้เป็นไปตามพื้นความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคน
๒. ตรวจสอบแบบฝึกเสริมทักษะเล่ม ๑ ภาษากับการคิด	แบบฝึกหัดที่ - ๑.๑ ความสัมพันธ์ของภาษากับการคิด - ๑.๒ การใช้ภาษาแสดงความคิด	ร้อยละ ๕๐ ผ่านเกณฑ์
๓. สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๔. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....
.....

ลงชื่อ.....

(นายธีรศักดิ์ สงเดช)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ

...../...../.....

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการจัดการเรียนรู้

นักเรียนบางคนบอกให้ครูทราบว่ากังวลใจและไม่พอใจกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ถ้าได้เรียนก่อนคงจะทำคะแนนได้ดีกว่านี้ นักเรียนให้ความร่วมมือในการยกตัวอย่างทิศทางการคิดจากเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ข่าวในโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และข้อความในอินเทอร์เน็ต นักเรียนหลายคนยังไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพียงแต่คอยสนับสนุนความคิดเห็นของคนอื่น

๒. ปัญหา/อุปสรรค

การแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนบางคนยังไม่กล้าแสดงออกเท่าที่ควร ครูและเพื่อน ๆ ต้องให้กำลังใจ

นักเรียนบางกลุ่มไม่สามารถทำกิจกรรมกลุ่มได้ทันตามกำหนดเวลา เนื่องจากยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม

นักเรียนหลายคนไม่มั่นใจในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดเห็นของตนเองให้เพื่อนเข้าใจได้ดีนัก ต้องมีคนอื่นคอยช่วยอธิบายเสริมจึงจะเข้าใจได้

๓. ข้อเสนอแนะ

ครูควรอธิบายให้นักเรียนทุกคนเข้าใจตรงกันว่าแบบทดสอบก่อนเรียน มีไว้เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ว่าอยู่ในระดับใด ครูควรสอนเพิ่มเติมมากขึ้นแค่นั้น และเพื่อจะได้ตรวจสอบว่าหลังจากเรียนเรื่องนี้แล้วนักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด ฉะนั้นหากทำคะแนนได้น้อยก็ขอให้ตั้งใจเรียน หากเรียนแล้วยังมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจเรื่องใดก็ขอให้ถามครูหรือปรึกษาเพื่อน ๆ ให้ช่วยอธิบายเพิ่มเติม หากนักเรียนคนใดเข้าใจดีแล้วก็ขอให้ช่วยเป็นกำลังของครูในการช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ยังไม่กระจ่างในเรื่องนี้

ครูควรสังเกตขณะนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม หากมีปัญหาควรเข้าไปใกล้เกลี่ยและให้คำแนะนำเพื่อประสานความเข้าใจแก่นักเรียน

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวคณิงนิจ เส็งวัน)

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘

การคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมอง โดยนำข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะสมไว้และได้รับใหม่มาจัดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้หรือเพื่อหาคำตอบหรือทางออกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ทิศทางการคิด

ความคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน แต่เราสามารถรู้ความคิดของบุคคลอื่น ๆ ได้ เมื่อบุคคลนั้นแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูดและการกระทำ ทิศทางการคิดแบ่งได้ดังนี้

๑. การคิดในทางวัฒนธรรม หมายถึง การคิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม การคิดแบบนี้ต้องมีความจริงจัง มีเหตุผล มองโลกในแง่ดี เมื่อมีทิศทางการคิดที่เป็นประโยชน์ย่อมส่งผลให้เรามีการกระทำที่ดีด้วย เช่น การช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบคดโกง การคิดหาทางเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต

๒. การคิดในทางหายนะ หมายถึง การคิดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น การคิดในทิศทางนี้จะนำพาให้เรามีการกระทำที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง สร้างความเสียหายต่าง ๆ

อุปสรรคของการคิด

การคิดของคนเราไม่อาจราบรื่นเสมอไป บางครั้งอาจเกิดอุปสรรคขึ้นได้ และเมื่อมีอุปสรรคเราก็ต้องพยายามขจัดให้หมดไป อุปสรรคของการคิดอาจเกิดจาก

๑. อวิชา คือ การขาดความรู้
๒. อกติ คือ ความลำเอียงอันเกิดจากความโลภ ความโกรธ ความเกลียด รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือความกลัว
๓. ความเร่งรีบ คือ การต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเวลาจำกัดเกินไป
๔. ความไม่สมบูรณ์ของสุขภาพกายและใจ ความบกพร่องของสุขภาพจะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการคิดลดลง
๕. สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย สภาพแวดล้อมที่วุ่นวาย ผู้คนพลุกพล่าน เสียงดัง อากาศร้อนจะทำให้ขาดสมาธิในการคิด
๖. ความซ้ำซากจำเจ การทำงานหนัก ตรากตรำหรือซ้ำซากจำเจ อาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้าหรือเบื่อหน่าย ส่งผลให้ความคิดไม่มีประสิทธิภาพได้

ใบกิจกรรมที่ ๑ ทิศทางการคิด

คำชี้แจง : ให้นักเรียน

๑. อ่านสถานการณ์ในการคิดที่กำหนดให้
๒. วิเคราะห์ว่าเป็นความคิดในทางวัฒนธรรมหรือหายนะ
๓. อภิปรายแสดงความคิดเห็น

สถานการณ์ในการคิด

๑. จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีชักพระ
๒. ให้เพื่อนยืมรถจักรยานยนต์ เพื่อหนีเรียนไปเที่ยวทะเลน้อย
๓. ประกาศชื่อนักเรียนที่เก็บกระเป๋าสตางค์ได้แล้วนำส่งให้ประชาสัมพันธ์ประกาศหาเจ้าของ
๔. ดัดเทปกาวที่สวิตช์ไฟไม่ให้เปิด เนื่องจากสวิตช์ไฟเสีย
๕. ดัดข้อความ “พัคลมเสียห้ามเปิด” เพื่อช่วยโรงเรียนประหยัดค่าไฟฟ้า
๖. ขอเงินแม่ไปซื้อไอโฟน๖ เพื่อให้มีใช้เหมือนเพื่อน
๗. ไม่ตั้งใจเรียนในชั้นเรียน แล้วขอให้เพื่อนทบทวนให้ก่อนสอบ
๘. ครูคนไหนไม่ได้สอน เราก็ทำความเคารพทุกคน
๙. ชวนเพื่อนเข้าห้องสมุดในช่วงโมงเรียนที่ไม่อยากเรียน
๑๐. ตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่แฉ่ถามทาง แม้จะไม่เก่งภาษาอังกฤษ

แนวคำตอบกิจกรรมที่ ๑
ทิศทางการคิด

สถานการณ์ในการคิด	วัฒนธรรม	ทายนะ
๑. จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีชักพระ	✓	
๒. ให้เพื่อนยืมรถจักรยานยนต์ เพื่อหนีเรียนไปเที่ยวทะเลน้อย		✓
๓. ประกาศชื่อนักเรียนที่เก็บกระเป๋าสตางค์ได้แล้วนำส่งให้ประชาสัมพันธ์ ประกาศหาเจ้าของ	✓	
๔. ติดเทปกาวที่สวิตช์ไฟไม่ให้เปิด เนื่องจากสวิตช์ไฟเสีย	✓	
๕. ติดข้อความ “พัคลมเสียห้ามเปิด” เพื่อช่วยโรงเรียนประหยัดค่าไฟฟ้า		✓
๖. ขอเงินแม่ไปซื้อไอโฟน๖ เพื่อให้มีใช้เหมือนเพื่อน		✓
๗. ไม่ตั้งใจเรียนในชั้นเรียน แล้วขอให้เพื่อนทบทวนให้ก่อนสอบ		✓
๘. ครูคนไหนไม่ได้สอน เราก็ทำความเคารพทุกคน	✓	
๙. ขวนเพื่อนเข้าห้องสมุดในช่วงโมงเรียนที่ไม่อยากเรียน		✓
๑๐. ตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่แฉะถามทาง แม้จะไม่เก่ง ภาษาอังกฤษ	✓	

ใบกิจกรรมที่ ๒ การใช้ความคิด

คำชี้แจง : ให้นักเรียน

๑. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน
๒. แต่ละกลุ่มศึกษาบทบาทของภาษาในการคิดแก้ปัญหาพร้อมกันจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
๓. เขียนผังมโนภาพแสดงความคิดรวบยอดของแต่ละตัวละคร
๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผังมโนภาพแสดงความคิดรวบยอดหน้าชั้นเรียน
๕. ทุกคนเปรียบเทียบผลงาน ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

สถานการณ์

นักเรียน ๔ คนได้รับมอบหมายจากชมรมเกษตรของโรงเรียนให้ช่วยกันคิดเพื่อเสนอแนะแก่ชมรม เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนในวันต้นไม้แห่งชาติ ในอีกสองสัปดาห์ข้างหน้า หลังจากที่ได้รับมอบหมาย ธีชัยผู้เป็นอนุกรรมการคนหนึ่งรับชวนเพื่อน ๆ อีก ๓ คนไปรวมกลุ่มหารือกัน ณ ที่นั่งพักผ่อนหนึ่งในบริเวณโรงเรียน

ธีชัย : พวกเราทั้งสี่คนนี้ได้รับมอบหมายจากชมรมฯ ให้ช่วยกันมาลองคิดดูว่าในวันต้นไม้แห่งชาติอีก ๒ อาทิตย์ข้างหน้า เราควรจะปลูกต้นไม้อะไรดี ในบริเวณพื้นที่ด้านตะวันออกของอาคารเรียนกับสองข้างถนน จากประตูใหญ่จนถึงตัวอาคารเรียน ส่วนการลงมือปลูกจริง ๆ นั้น จะให้เป็นกิจกรรมของนักเรียนทุกคน อย่างนั้นใช่ไหม ผมอยากทราบว่าพวกเรามีความคิดอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

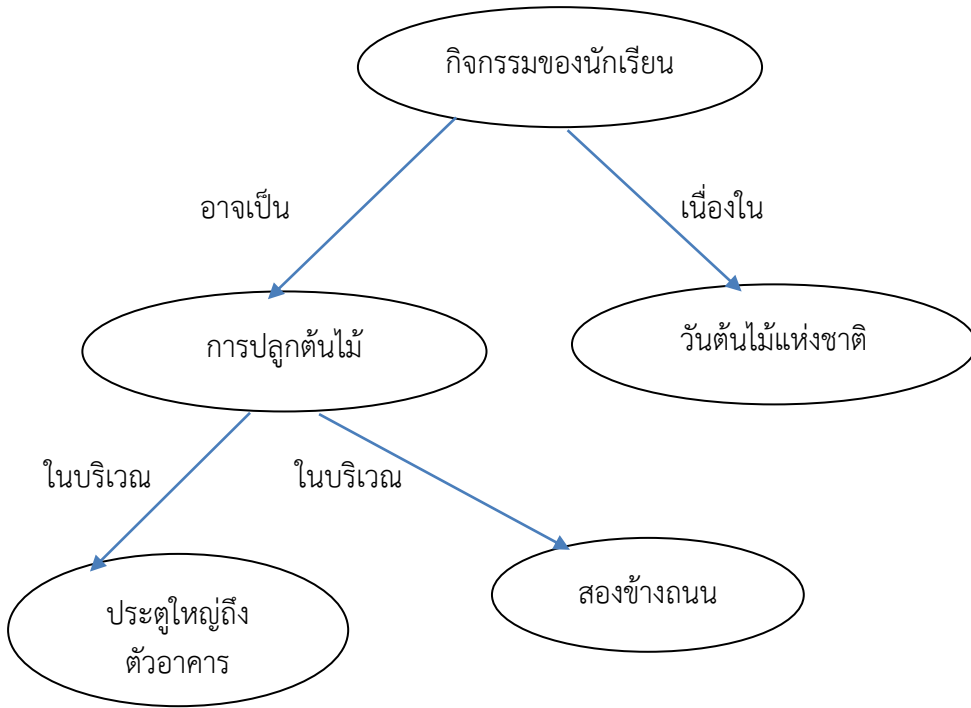
แต้ม : เราต้องไม่ลืมนะว่าตั้งแต่เราอยู่ในโรงเรียนมา ๓ ปีเข้าปีนี้แล้ว พอถึงระยะก่อนเข้าพรรษาที่ไร ก็มีการพูดถึงการปลูกต้นไม้กันทุกทีไป พอปลูกไปได้ไม่เท่าไรก็เฉาตายหมด ไม่เห็นงอกงามได้เลย

พลอย : ก็มันจะงอกได้อย่างไร ในเมื่อไม่มีใครรับผิดชอบดูแลจริง ๆ จัง ๆ โดยเฉพาะระหว่างที่ต้นไม้ยังไม่ทันตั้งตัว ตอนเช้าเห็นมีลุงแดงภารโรงรดน้ำให้พอสักแต่ว่าได้รดให้เสร็จ ๆ ไปเท่านั้น ตอนวันหยุดไม่รู้ว่าจะได้รดน้ำบ้างรีเปล่า นอกจากนั้นผมยังเคยเห็นเด็ก ๆ วิ่งเข้าไปเหยียบย่ำที่ต้นเล่นเสียอีก ป้ายห้ามก็ไม่เห็นมีไว้เลย รื้อล้อมก็ไม่มี

- มิน : เรื่องเหล่านี้มันเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ ปัญหามันอยู่ที่ว่า เราจะตั้งใจทำกันจริงจังหรือไม่เท่านั้น สำหรับปีนี้อะไรที่เคยผิดพลาดมา เราก็ต้องป้องกันอย่าให้มันเกิดซ้ำขึ้นอีก
- แต้ม : สาเหตุสำคัญนั้น ผมคิดว่าเป็นเพราะขาดคนดูแลต้นไม้ให้เจริญงอกงามจนกระทั่งมันสามารถตั้งตัวได้
- ธิชย์ : ผมว่าต้นกล้าของพันธุ์ไม้ที่เราปลูกก็สำคัญเหมือนกันนะ เพราะว่าถ้าได้ต้นไม้ที่ไม่ค่อยแข็งแรง มาปลูก อย่งไรเสียมันก็คงจะไม่งามขึ้นมาได้ ถึงไม่ตายก็แคระ ๆ แกร็น ๆ อย่งที่เห็น ๆ กันอยู่
- แต้ม : ถ้าเช่นนั้น ข้อเสนอแนะที่เราจะให้แก่ชมรมฯ นั้น เราควรระบุไว้ด้วยว่าเมื่อเราได้ปลูกต้นไม้แล้ว จำเป็นต้องมีงบประมาณทำรั้วล้อมให้มันคงด้วย และต้องหาคนดูแลอย่างสม่ำเสมอ ติดต่อกันไปจนกว่าต้นไม้จะตั้งตัวได้และแข็งแรงพอ รวมทั้งควรจัดหาฆ่าแมลงกับให้ปุ๋ยเป็นระยะ ๆ ให้ถูกวิธีด้วย

แนวทางการตอบกิจกรรมที่ ๒
การใช้ความคิด

กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องวิธีคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด

<p>๘) Q๔:R // แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียนดูคลิปวิดีโอ บอกเล่าประสบการณ์ตรง ฯลฯ แล้วร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น</p>	<p>๑) Q๑:R // นำอย่างน่าสนใจ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ</p>
<p>๗) Q๔:L // รายงานผล ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผล การพิจารณาเหตุการณ์ที่ กำหนดให้</p>	<p>๒) Q๑:L // ให้คิดความสำคัญ นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดง ความคิดเห็นในประเด็นที่ กำหนด</p>
<p>วิธีคิด</p>	
<p>๖) Q๓:R // ประดิษฐ์งานส่วนตน นักเรียนวิเคราะห์หาสาเหตุของ ปัญหา เป้าหมายในการแก้ปัญหา และวิธีทางแก้ปัญหา จาก สถานการณ์ที่กำหนด</p>	<p>๓) Q๒:R // ช่วยกันค้นคว้า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ ๓ คิดแค่นั้น</p>
<p>๕) Q๓:L // ทำงานตามแนวคิด นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ ๑.๓ ประเภทของการคิด และแบบฝึกหัดที่ ๑.๔ การคิดจากข้อความ</p>	<p>๔) Q๒:L // นำมาสรุปเป็นหลักการ นักเรียนศึกษาศึกษาใบความรู้เรื่องการคิดเชิง วิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิง ประเมินค่า และการคิดแก้ปัญหา</p>

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโพร์แมท

วิชา ภาษาไทย ๕ (ท๓๓๑๐๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง วิธีคิด

ผู้สอน นางสาวคณิงนิจ เส็งวัน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

เวลา ๕ ชั่วโมง

เวลาเรียน ๓ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด ผู้ที่มีสมรรถภาพสูงในการใช้ภาษาย่อมมีสมรรถภาพสูงในการคิด และผู้ที่มีสมรรถภาพสูงในการคิดย่อมใช้ภาษาได้ดีเป็นผลสืบเนื่องกัน

มาตรฐานการเรียนรู้//ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน // ม. ๔-๖/๕ วิเคราะห์ วิจักษ์ณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ // ม. ๔-๖/๒ วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายวิธีคิดเชิงวิเคราะห์ เชิงสังเคราะห์ เชิงประเมินค่า และการคิดแก้ปัญหาได้
- ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ เชิงสังเคราะห์ เชิงประเมินค่า และการคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- ยกตัวอย่างการคิดที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผลได้
- วิเคราะห์ภาษาที่สะท้อนความคิดจากวรรณกรรมได้
- เห็นความสำคัญของการใช้ภาษากับการคิด

สาระการเรียนรู้

- การคิดวิเคราะห์
- การคิดสังเคราะห์
- การคิดประเมินค่า
- การคิดแก้ปัญหา

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
๔. รักความเป็นไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำอย่างน่าสนใจ

๑. ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นคำถามต่อไปนี้
 - ๑) นักเรียนเคยอ่านหนังสืออะไรบ้างนอกเหนือจากหนังสือเรียน
 - ๒) เหตุใดนักเรียนจึงเลือกอ่านหนังสือเล่มนั้น
 - ๓) หนังสือที่อ่านนั้นมีคุณค่าอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ ๒ ให้คิดความสำคัญ

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น
 - ๑) การวิเคราะห์หนังสือที่อ่านมีผลดีอย่างไร อธิบายเหตุผล
 - ๒) นักเรียนชอบหนังสือที่อ่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ๓) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

ขั้นที่ ๓ ช่วยกันค้นคว้า

๓. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ ๓ คิดแค่นั้น
๔. ครูร่วมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการคิดอนาคต

การคิดอนาคต คือความสามารถของสมองในการคิดฉายภาพเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาที่มาถึงข้างหน้า โดยใช้หลักการคาดการณ์ การทำนาย การพยากรณ์ หรือการคาดคะเนที่สมเหตุสมผล มีประโยชน์คือ

๑. ช่วยให้สามารถจับกระแสของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกได้
๒. ช่วยให้สามารถวิเคราะห์คาดการณ์โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เพื่อเราจะได้เป็นฝ่ายรุกมากกว่าฝ่ายรับ
๓. ช่วยให้สามารถปรับตัวเตรียมพร้อมรับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม
๔. ช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้
๕. ช่วยให้สามารถลดความเสี่ยงในบางเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้

ขั้นที่ ๔ นำมาสรุปเป็นหลักการ

๕. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน ให้นักเรียนแต่ละคนจับฉลากแยกกันศึกษาใบความรู้เรื่อง การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิงประเมินค่า และการคิดแก้ปัญหา แล้วนำผลการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและสรุปผลการศึกษาใบความรู้

๑) การคิดวิเคราะห์ คือ การพิจารณาแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง แล้วทำความเข้าใจต่อไปว่าแต่ละส่วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร จุดหมายปลายทางของการวิเคราะห์ คือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

๒) การคิดสังเคราะห์ คือ ความคิดที่มีความหมายไปทางรวมส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้น

๓) การคิดประเมินค่า คือ การใช้ดุลยพินิจพิจารณาแล้วตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าดีหรือเลว เป็นคุณหรือเป็นโทษ มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ คุ่มหรือไม่คุ่ม เป็นต้น

๔) การคิดแก้ปัญหา คือ การพิจารณาสาเหตุและสภาพแวดล้อมของสภาพการณ์ที่ก่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคแก่การดำเนินชีวิตด้วยการคิดเชิงวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมายและวิธีแก้ปัญหาด้วยการคิดเชิงสังเคราะห์ และเลือกหนทางที่ดีที่สุดด้วยการคิดเชิงประเมินค่า

ขั้นที่ ๕ ทำงานตามแนวคิด

๗. นักเรียนร่วมกันพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าใช้วิธีการคิดแบบใด

เวลาที่ชีวิตต้องเผชิญกับปัญหาหนัก ๆ เมื่อผ่านมันมาแล้ว เราลองย้อนกลับไปมองดู เราจะภูมิใจที่ได้ต่อสู้และก้าวผ่านมันมาได้ ประสบการณ์ในอดีตจะเป็นเกราะป้องกันตัวเองให้มีแรงต่อสู้ และมีแนวทางในการเผชิญกับปัญหาที่จะเข้ามาได้อย่างเข้มแข็ง

การคิดเชิงวิเคราะห์

หนังสือนวนิยายเล่มนี้ มีเนื้อหาวงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ผู้แต่งนำเสนอให้เห็นถึงความรักชาติ สรรเสริญบรรพบุรุษที่ยอมสละชีพเพื่อชาติ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความสามัคคี เพราะเมื่อขาดความสามัคคีกันแล้วใครจะเข้ามาช่วยเหยยให้ทะเลาะกันได้ง่าย ทั้งยังแทรกเรื่องความรักของหนุ่มสาวไว้อย่างลงตัว

การคิดเชิงประเมินค่า

รอบ ๆ ตัวเรามีบุคคลที่มีประสบการณ์ชีวิต เรื่องใดเรื่องหนึ่งคล้ายกันอยู่มากมายอย่างคาดไม่ถึง ผู้คนเหล่านี้มักจะชูหนามเอาไว้แล้วใช้ชีวิตอยู่ในรั้วของตนคนเดียว เพื่อชี้ให้เห็นว่าโลกในปัจจุบันบางทีคนก็จำเป็นต้องมีหนามแหลมไว้คอยป้องกันตัวเอง เพราะเราไม่สามารถรู้ได้ว่าแท้จริงแล้วคนที่อยู่รอบข้างเราเป็นอย่างไร เป็นไปในลักษณะรู้หน้าไม่รู้ใจ ดังนั้นการมีหนามแหลมก็คือการปกป้องตัวเองอย่างหนึ่ง แต่เมื่อใดก็ตามที่รู้ว่าสามารถไว้วางใจใครได้ เมื่อนั้นก็สามารถเปิดใจได้อย่างแท้จริง

การคิดเชิงสังเคราะห์

“ฟ้าใส” ตัวเอกของเรื่อง เธอเคยผ่านการหย่าร้างมาแล้ว เมื่อปฐพีชายหนุ่มนักธุรกิจชื่อดังมาตามจีบ เธอก็หวาดกลัวความใกล้ชิดระมัดระวังตัว จนกลายเป็นความหวาดระแวง และไม่กล้าเปิดใจรับความรักครั้งใหม่ สร้างกำแพงขึ้นปกป้องตัวเองจากบาดแผลของความผิดหวัง

การคิดเชิงวิเคราะห์

อธิปเป็นสมาชิกสภานักเรียน ซึ่งสภานักเรียนได้รับมอบหมายจากครูผู้รับผิดชอบโครงการปัจฉิมนิเทศให้จัดเวทีถ่ายรูปในงาน แต่เวทีไม่มีจุดน่าสนใจ สถานที่อยู่ในมุมไม่สว่าง และครูหลายท่านเห็นด้วยว่าควรแก้ไข อธิปจึงเข้าไปพบครูผู้รับผิดชอบเพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขใหม่ให้ดียิ่งขึ้น

การคิดแก้ปัญหา

๘. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ ๑.๓ ประเภทของการคิด และแบบฝึกหัดที่ ๑.๔ การคิด จากข้อความ ร่วมกันอภิปรายและเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ ๖ ประดิษฐ์งานส่วนตน

๙. ครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ แล้วให้นักเรียนแล้วร่วมกันอภิปรายสาเหตุของปัญหา เป้าหมายในการแก้ปัญหา และเสนอแนะวิธีทางแก้ในการปัญหา

ตัวอย่าง

พี่เปิดโทรทัศน์เสียงดังจนฉันไม่สามารถทำการบ้านได้

สาเหตุ คือ **เปิดโทรทัศน์เสียงดัง**

เป้าหมายในการแก้ปัญหา คือ **ฉันสามารถทำการบ้านได้**

วิธีทางแก้ปัญหา คือ **ขอให้พี่ลดเสียงโทรทัศน์ให้เบาลง**

๑๐. นักเรียนพิจารณาเหตุการณ์ที่กำหนดให้ แล้ววิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เป้าหมายในการแก้ปัญหา และวิธีทางแก้ปัญหา

๑) ลูกชายติดอินเทอร์เน็ตจนไม่สนใจการเรียน

๒) บ้านของนักเรียนอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงมาโรงเรียนสายเป็นประจำ

๓) นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ แต่ส่งงานไม่ครบจึงได้ผลการเรียน ร

๔) พนามองตัวหนังสือในกระดานไม่ชัด ทำให้ปวดหัวและไม่อยากเรียนหนังสือ

๕) ครูจับได้ว่าสกาบแอบอ่านนวนิยายในเวลาเรียน จึงริบหนังสือเอาไว้จนกว่าจะ

ปิดเทอม

๑๑. นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของผลงาน และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ขั้นที่ ๗ รายงานผลประยุกต์ใช้

๑๒. สุ่มเลือกตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลการพิจารณาเหตุการณ์ที่กำหนดให้ แล้ววิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เป้าหมายในการแก้ปัญหา และวิถีทางแก้ปัญหา ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาคำตอบ อธิบายและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรณีที่นักเรียนยังเข้าใจไม่กระจ่าง

๑๓. นักเรียนเขียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ ๑ ภาษากับการคิด ลงในแบบบันทึกสรุปผลการเรียนรู้

ขั้นที่ ๘ ให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์

๑๔. ครูให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เช่น การทะเลาะวิวาท การมั่วสุมเสพยา การมั่วสุมทางเพศ การแข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน ฯลฯ หรือร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็น

๑) นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใดได้บ้าง

๒) นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายหรือผลกระทบต่อตนเองและสังคมอย่างไร

๓) นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไรบ้าง

๑๕. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยประสบการณ์ที่ ๑ ภาษากับการคิด

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้ เรื่องการคิดวิเคราะห์
๒. ใบความรู้ เรื่องการคิดสังเคราะห์
๓. ใบความรู้ เรื่องการคิดประเมินค่า
๔. ใบความรู้ เรื่องการคิดแก้ปัญหา
๕. แบบฝึกหัดที่ ๑.๓ ประเภทของการคิด
๖. แบบฝึกหัดที่ ๑.๔ การคิดจากข้อความ
๗. แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด
๘. แบบบันทึกสรุปผลการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด
๙. คลิปวิดีโอพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เช่น การทะเลาะวิวาท การมั่วสุมเสพยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ การแข่งขันจักรยานยนต์บนท้องถนน ฯลฯ

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
๑. ตรวจสอบแบบฝึกเสริมทักษะ เล่ม ๑ ภาษากับการคิด	แบบฝึกหัดที่ - ๑.๓ ประเภทของการคิด - ๑.๔ การคิดจากข้อความ	ร้อยละ ๕๐ ผ่านเกณฑ์
๒. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๓. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๔. ประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๕. ประเมินสมรรถนะสำคัญ	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๖. ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับ การคิด	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วย การเรียนรู้ที่ ๑ ภาษากับการคิด	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๕๐

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายธีรศักดิ์ สงเดช)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย พัทลุง

...../...../.....

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการจัดการเรียนรู้

นักเรียนสามารถใช้ทักษะกระบวนการคิดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ดี อธิบายและยกตัวอย่างได้ถูกต้อง การแยกให้นักเรียนศึกษาไปความรู้แล้วไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังช่วยลดเวลาในการเรียนลงได้ เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนพยายามทำความเข้าใจเรื่องที่ตนเองรับผิดชอบแล้วไปอธิบายเพื่อนด้วยภาษาของวัยเดียวกัน ทำให้ง่ายในการสื่อความเข้าใจ การดูคลิปวิดีโอช่วยกระตุ้นความคิดและเตือนสตินักเรียนได้ในระดับหนึ่ง รับรู้ได้จากการที่นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน ผลการทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นที่พอใจของนักเรียนส่วนใหญ่

๒. ปัญหา/อุปสรรค

นักเรียนบางคนไม่สามารถนำความรู้ที่ศึกษาจากใบความรู้ไปอธิบายให้เพื่อนเข้าใจได้ แต่เมื่อครูตรวจสอบโดยการตั้งคำถามให้ตอบ นักเรียนสามารถตอบคำถามได้

นักเรียนที่เรียนเก่งบางคนแสดงความรำคาญที่จะต้องอธิบายหรือยกตัวอย่างซ้ำ ๆ ให้เพื่อนที่เรียนอ่อนฟัง ครูต้องคอยให้คำแนะนำดูแล

๓. ข้อเสนอแนะ

ครูควรสังเกตการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักเรียน ให้เขามีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวคณิงนิจ เส็งวัน)

๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

ใบกิจกรรมที่ ๓
คิดแค่นั้น

คำชี้แจง : ให้นักเรียน

- ๑. คิดและเขียน “งานหรือกิจกรรมที่ตั้งใจจะทำในอนาคต” ๑๐ รายการ
- ๒. นำความคิดสิ่งที่จะทำในอนาคตทำเครื่องหมาย * ในตารางการคิดอนาคต
- ๓. รวมกลุ่มกันกลุ่มละ ๘-๑๐ คน นำความคิดของสมาชิกแต่ละคนมาทำเครื่องหมายลงในตารางการคิดอนาคตของกลุ่ม
- ๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน

งานหรือกิจกรรมสำคัญที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำในอนาคต ได้แก่

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

๗.

๘.

๙.

๑๐.

ตารางการคิดอนาคต

ผู้รับผลประโยชน์

โลก						
ทวีป						
ประเทศ						
ชุมชน						
ครอบครัว						
ตนเอง						
	พฤษภาคม	เดือนนี้	ปีนี้	๒-๑๐ ปี ข้างหน้า	ตลอดชีวิต	ชั่วลูกชั่ว หลาน

ใบความรู้ การคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ คือ การพิจารณาแยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง แล้วทำความเข้าใจต่อไปว่าแต่ละส่วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร

โดยปกติก่อนที่เราจะสามารถแยกสิ่งที่เราจะพิจารณาออกเป็นส่วน ๆ ได้ เราจำเป็นต้องมีหลักความรู้เพียงพอที่จะนำมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ เช่น

การวิเคราะห์บทกวีนิพนธ์ เรื่องสั้น หรือนวนิยายให้เข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง จำเป็นที่จะต้องอ่านบทกวีนิพนธ์ เรื่องสั้น หรือนวนิยายให้เข้าใจเรื่องโดยชัดเจนก่อน และต้องมีความรู้ทางทฤษฎีของวรรณคดีประเภทนั้น ๆ รวมทั้งพื้นฐานและองค์ประกอบต่าง ๆ จึงจะสามารถวิเคราะห์ได้

นักประวัติศาสตร์ที่วิเคราะห์เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ต้องมีความรู้ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จารึก เอกสารโบราณ โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา วัฒนธรรม

ขั้นตอนของวิธีคิดเชิงวิเคราะห์

๑. กำหนดขอบเขต หรือนิยามสิ่งที่เราจะวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าจะวิเคราะห์อะไร
๒. กำหนดจุดมุ่งหมาย ให้ชัดเจนว่าจะวิเคราะห์เพื่ออะไร
๓. พิจารณาหลักความรู้ หรือทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับสิ่งที่วิเคราะห์
๔. ใช้หลักความรู้ที่วิเคราะห์เรื่องให้ถูกต้องเป็นกรณี ๆ ไป
๕. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระเบียบชัดเจน

.....
 “แนวทางในการคิดเชิงวิเคราะห์จะเป็นดังนี้ “เราจะวิเคราะห์อะไร เพื่ออะไร ใช้เครื่องมืออะไร วิเคราะห์อย่างไร แล้วรายงานผลการวิเคราะห์ให้เป็นระเบียบ” จุดหมายปลายทางของการวิเคราะห์ คือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

การคิดสังเคราะห์ คือ ความคิดที่มีความหมายไปทางรวมส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้น เราจึงอาจให้ความหมายของการสังเคราะห์ได้ว่าเป็นการรวมส่วนต่าง ๆ ประกอบกันเข้าตามลำดับขั้นตอนด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสม จนเกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้นสำหรับจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ในการคิดสังเคราะห์ เราจะต้องมีหลักความรู้เพียงพอสำหรับการรวมส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากันได้เหมาะสมตามความมุ่งหมาย ไม่ว่าสิ่งที่เราสังเคราะห์นั้นจะยากง่ายเพียงใดก็ตาม ตัวอย่างเช่น ในการสังเคราะห์คำ จะต้องรู้เรื่องพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ หรือการสังเคราะห์ประโยค เราก็ต้องมีความรู้ในเรื่องถ้อยคำ ทั้งในด้านความหมายและหน้าที่ของคำ รวมทั้งความรู้เรื่องโครงสร้างของประโยคด้วย เราจึงจะสามารถสังเคราะห์ประโยคได้

การเรียบเรียงข้อความไม่ว่าจะเป็นประเภทเรียงความ บทความ แฉงการณ ปรกษท หรือจดหมาย เรจจำเป็นต้องมีความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะสำคัญของข้อความนั้น ๆ ระดับภาษา สำนวนโวหาร การสร้างประโยค รวมถึงพื้นฐานของผู้อ่าน ผู้ฟัง และเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ขั้นตอนของวิธีคิดเชิงสังเคราะห์

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการสังเคราะห์ให้ชัดเจนว่าเราต้องการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใด ขึ้นเพื่อประโยชน์อะไร หรือเพื่อให้ทำหน้าที่อะไร

๒. หาคำความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวทาง หรือทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสังเคราะห์

๓. ทำความเข้าใจหรือทำความเข้าใจจักส่วนต่าง ๆ ที่จะนำมาสังเคราะห์ให้ถ่องแท้

๔. ใช้หลักความรู้ในข้อ ๒ ทำการสังเคราะห์ให้ถูกต้องเหมาะสมแก่สิ่งนั้น ๆ

๕. ทบทวนว่าผลการสังเคราะห์ที่ได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในข้อ ๑ หรือไม่ เพียงใด

.....
 แนวทางในการคิดเชิงสังเคราะห์จะเป็นดังนี้ “เราจะสร้างอะไร เพื่ออะไร ใช้เครื่องมืออะไร
 ในการรวมส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นเข้าด้วยกันจึงจะเหมาะสม แล้วทบทวนดูว่าผลของการสังเคราะห์นั้น
 ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือไม่”

ใบความรู้ การคิดประเมินค่า

การคิดประเมินค่า คือ การใช้ดุลยพินิจพิจารณาแล้วตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สิ่งนั้นอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ ผลงาน การเขียน การกระทำ หรือกิจกรรมใดก็ตาม และในการตัดสินคุณค่าดังกล่าวนี้ เราอาจบ่งชี้ไปได้หลายลักษณะด้วยกัน เช่น สิ่งนั้นดีหรือเลว เป็นคุณหรือเป็นโทษ มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ คุ่มหรือไม่คุ่ม เป็นต้น

การประเมินค่าจำเป็นต้องตั้งหรือกำหนดเกณฑ์สำหรับพิจารณาคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ก่อน เพื่อนำเกณฑ์นั้นมาใช้เป็นเครื่องตัดสินสิ่งที่เราประเมินนั้นว่ามีค่าอยู่ในขั้นใด เกณฑ์อาจเป็นข้อเท็จจริง กฎ กติกาหรือค่านิยมก็ได้ ตัวอย่างเช่น เรามีเกณฑ์ว่าหนังสือที่ดีสำหรับเด็กต้องมีคุณสมบัติสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. ใช้ภาษาที่แจ่มแจ้งชัดเจน เด็กอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย
๒. มีเนื้อหาโน้มน้าวใจให้เด็กเกิดความคิด นึกไปในทางเจริญก้าวหน้า
๓. รูปเล่มแข็งแรงทนทาน
๔. ภาพประกอบชัดเจน สวยงาม ตรงตามเนื้อหา
๕. ราคาไม่สูงเกินไป

คุณสมบัติทั้ง ๕ ประการนี้ ต้องใช้วิธีคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ กล่าวคือ วิเคราะห์และสังเคราะห์ภาษาที่ใช้ เนื้อหา วิธีโน้มน้าวใจ ลักษณะรูปเล่ม ขนาดและคุณภาพของวัสดุ ภาพประกอบ ตลอดจนการตั้งราคาของหนังสือ แล้วจึงใช้เกณฑ์เหล่านี้ในการประเมินค่า ถ้าหนังสือเล่มนั้นมีคุณสมบัติตรงตามที่เกณฑ์ที่กำหนดไว้ เราก็ประเมินค่าได้ว่าเป็นหนังสือที่ดี เป็นต้น

แนวปฏิบัติตามวิธีคิดเชิงประเมินค่า

๑. วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ประเมินให้ละเอียดชัดเจนก่อน โดยทำความเข้าใจองค์ประกอบแต่ละอย่างของสิ่งนั้น ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติโดยรวมว่าประกอบกันในลักษณะอย่างไร หรือมีหน้าที่หรือพันธกิจอะไร เพื่อใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินค่า
๒. กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินให้ชัดเจนและเหมาะสม คำนึงถึงความสมเหตุสมผลและความพอดี ไม่สูงหรือต่ำ กว้างหรือแคบเกินไป
๓. ในการประเมินโดยการเปรียบเทียบ ควรระวังเรื่องความสมเหตุสมผลและความชัดเจนของหลักฐานที่นำมาเปรียบ เพื่อมิให้เกิดความสับสนหรือผิดพลาดในการประเมิน

ในการประเมินค่าสิ่งใด จะต้องทำความเข้าใจสิ่งนั้นโดยใช้การวิเคราะห์ แล้วเลือกใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม กำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจน เพื่อจะได้ประเมินค่าได้แม่นยำ หากไม่ใช้เกณฑ์ อาจใช้การเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่มีความสมเหตุสมผลพอที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้

ใบความรู้ การคิดเพื่อแก้ปัญหา

ปัญหา คือ สภาพการณ์ที่ก่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคแก่การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในชีวิตของคนเรา แต่ละคนจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายและแตกต่างกันไป เช่น ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินชีวิต ปัญหาเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อม เป็นต้น

ปัญหาของมนุษย์พิจารณาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องแบ่งได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ปัญหาเฉพาะบุคคล ได้แก่ ปัญหาทางกายและทางจิตที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น ส่วนสาเหตุอาจเชื่อมโยงไปถึงบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นก็ได้

๒. ปัญหาเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ปัญหาที่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งประสบความยุ่งยากร่วมกัน อาจมาจากสาเหตุ ผลกระทบ หรือผลประโยชน์ร่วมกันก็ได้

๓. ปัญหาสาธารณะ หมายถึง ปัญหาที่มีผลกระทบต่อถึงคนทุกคน หรือคนส่วนใหญ่ในสังคม ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายขึ้น

หลักการคิดในการแก้ปัญหา

๑. ในการคิดแก้ปัญหาจะต้องเข้าใจประเภทของปัญหา ลักษณะและสาเหตุของปัญหาก่อน โดยมีขั้นตอนการคิด คือ พิจารณาว่าเป็นปัญหาประเภทใด ทำความเข้าใจลักษณะและวางขอบเขตของปัญหาให้ถูกต้อง

๒. พิจารณาสาเหตุและสภาพแวดล้อมของปัญหา ซึ่งอาจมีกรณีเดียวหรือหลายกรณี หรือมีกรณีต่อเนื่องกันก็ได้ ต้องทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหาให้ถูกต้องก่อน

๓. กำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา เป้าหมายสำคัญในการแก้ปัญหา คือ การปลดปล่อยจากสภาพที่ไม่ปกติ ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างถาวร

๔. การเลือกวิธีทางแก้ปัญหา ปัญหาส่วนมากมักมีทางแก้หลายทาง ถ้าคิดวิเคราะห์ให้ถี่ถ้วนรอบคอบ จะยังพบทางเลือกได้หลายทาง หาข้อมูลการคิดให้เป็นเชิงนิรนัยจะทำให้สามารถตัดสินใจเลือกวิธีทางที่เห็นว่าเหมาะสมถูกต้องได้

๕. เลือกวิธีทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

กระบวนการคิดในการแก้ปัญหา การพิจารณาสาเหตุและสภาพแวดล้อมของปัญหา เราใช้วิธีคิดเชิงวิเคราะห์ ส่วนการกำหนดเป้าหมายและวิธีแก้ปัญหา เราใช้การคิดเชิงสังเคราะห์ และเมื่อเราเลือกหนทางที่ดีที่สุด เราก็ใช้การคิดเชิงประเมินค่า

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกสรุปผลการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้นี้

เรื่องใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจ
ต้องการให้ครูอธิบายเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความรู้สึกหลังจากที่เรียน
หน่วยการเรียนรู้นี้

.....

.....

.....

.....

.....

ความรู้ที่นักเรียนได้รับจาก
หน่วยการเรียนรู้นี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ
ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลงานที่ชอบและต้องการ
คัดเลือกเป็นผลงานดีเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นักเรียนได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง
ในหน่วยการเรียนรู้นี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....